

Die Europäische Bibliothek L
sos **The European Library** De
uropeos La Biblioteca Europe

Kopenhagen, 28 septembar 2011.

Direktori evropskih nacionalnih biblioteka podržavaju davanje dozvole za otvaranje podataka (Open Data licensing)

Na sastanku u Kraljevskoj biblioteci Danske, Konferencija direktora evropskih biblioteka (CENL) glasala je većinom da se podrži davanje dozvole za otvaranje njihovih podataka. CENL predstavlja evropske nacionalne biblioteke i odgovoran je za masovno prikupljanje publikacija koje predstavljaju akumulirano znanje Evrope.

Šta to znači u praksi?

To znači da će skupovi podataka koji opisuju milione knjiga i drugih tekstova objavljenih u Evropi – naslov, autorstvo, godina izdanja, podaci o štamparu, mesto izdanja i drugo, i već postoje u bibliotečkim katalozima Evrope – postati još dostupniji svima da ih iznova koriste u bilo koju svrhu.

To znači da će Vikipedija moći da koristi metapodatke, povezujući ih sa svim vrstama članaka; kao i da će programeri koji pišu aplikacije za mobilne uređaje vezane za turizam ili učenje - moći da u njih ugrade ove podatke. I što je još važnije, za naučnike koji se bave informacijama, to znači da će ogromne količine pouzdanih podataka biti dostupne za razvoj povezanih otvorenih podataka (Linked Open Data), stvarajući nove relacije među elementima informacijama koje do sada jednostavno nisu bile moguće. Potencijal za stvaranje novih relacija među skupovima podataka iz najvećih evropskih biblioteka stvara «mašinu za proizvodnju znanja», kako to naziva dr Stefan Gradman, stručnjak za tehnologije semantičkog veba i profesor bibliotečkih i informacionih nauka na Humbolt univerzitetu u Berlinu.

Prvi ishod sporazuma o davanju dozvole za otvaranje podataka jeste da će metapodaci koje šalju nacionalne biblioteke na portal Europeana.eu, evropsku digitalnu biblioteku, muzej i arhiv, putem CENL servisa The European Library, dobiti tzv. CCO dozvolu ili univerzalnu Krijetiv komons¹ dozvolu u javnom domenu. Ovi metapodaci opisuju milione digitalizovanih tekstova i slika koji se

¹ http://sr.wikipedia.org/wiki/Кријетив_комонс

uključuju u Europeanu putem različitih inicijativa kao što je Guglova masovna digitalizacija knjiga u nacionalnim bibliotekama Holandije i Austrije.

Bruno Rasin, novi predsedavajući CENL-a i predsednik Francuske nacionalne biblioteke, kao i Dr Elizabet Nigeman, bivša predsedavajuća CENL-a i direktorka Nemačke nacionalne biblioteke, pozdravili su liderstvo koje je pokazao CENL. Dr Nigeman je rekla, «Pružanje podataka sa otvorenom licencom ključ je za postavljanje institucija kulture kao što su nacionalne biblioteke u srce inovacija u digitalnim aplikacijama. I samo na taj način društvo dobija punu društvenu i ekonomsku korist od podataka koje smo kreirali da bi zabeležili rezultate evropskog izdavaštva u proteklih 500 godina. Najbolja analogija je između flaširane vode i one iz vodovoda. Umesto da pakujemo i brendiramo naše podatke, mi ih puštamo na slavine tako da svako ima otvoren i slobodan pristup i može da ih koristi u bilo koju svrhu.»

Sve ovo u skladu je sa rečima Neli Krus, evropske komesarke za Digitalnu agendu, koja je u svom obraćanju na Otvorenom samitu Evrope ove sedmice rekla: «Uverena sam da je potencijal za ponovno korišćenje javnih podataka u velikoj meri neiskorišćen. Takvi podaci predstavljaju izvor, jedan novi i vredan sirovi materijal... Kopanje po tom materijalu bila bi investicija koja bi donela korist svima nama.»

Pored demonstracije strateškog liderstva u sektoru nasleđa i informacija, korist za biblioteke je dvostruka. Prvo, budući da su bibliotečki podaci sveprisutni na mreži, oni će voditi korisnike nazad na izvor, odnosno u biblioteku, i broj poseta i virtuelnih i fizičkih korisnika će porasti. Drugo, bibliotečki podaci biće dopunjeni u dodiru sa komplementarnim izvorima podataka, i takvi će biti na raspolaganju za ponovno korišćenje za poboljšanje usluga za svoje korisnike.

Kontakt: Jonathan.purday@bl.uk za više informacija

CENL: Osnovana 1987, Konferencija direktora evropskih nacionalnih biblioteka razvija ulogu nacionalnih biblioteka u Evropi, a posebno njihovu odgovornost za održavanje nacionalnog kulturnog nasleđa, kroz osiguranje pristupa znanju i podršku za srodna istraživanja i razvojne aktivnosti. Članovi CENL-a su direktori nacionalnih biblioteka zemalja članica Saveta Evrope. CENL čini 49 članova iz 46 zemalja. Konferencija se sastaje jednom godišnje u punom sastavu, a ove godine je to bilo u Nacionalnoj biblioteci Danske u Kopenhagenu. Upravnik Narodne biblioteke Srbije, Sreten Ugričić, član je Upravnog odbora CENL-a.

CENL je vlasnik servisa [The European Library](#), koji pruža pristup bibliografskim i digitalnim sadržajima biblioteka koje podržavaju panevropsko istraživanje u humanističkim i društvenim naukama. The European Library je agregator sadržaja nacionalnih biblioteka za Europeanu.

Europeana: pruža pristup digitalizovanim sadržajima iz evropskih biblioteka, galerija, muzeja, arhiva i audiovizuelnih zbirki. U ovom trenutku, Europeana nudi 20 miliona knjiga, filmova, slika, muzejskih objekata i arhivskih dokumenata iz 1.500 različitih institucija. Zastupljeni su sadržaji iz svih zemalja članica EU, a interfejs je na 27 evropskih jezika. Europeana se finansira iz Evropske komisije

Europeana je osnovana da bi angažovala institucije sa digitalizovanim sadržajima iz kulture kao i da bi olakšala inovacije u sektoru kulturnog nasleđa. Europeana fondacija koja vodi Europeanu i okuplja profesionalna udruženja iz oblasti kulturnog nasleđa u Evropi, takođe se prošle nedelje izjasnila za otvaranje podataka.

Creative Commons Univerzalni javni domen ili CCO dozvola

Krijektiv komons je neprofitna organizacija, osnovana 2011, koja promoviše kreativno ponovno korišćenje intelektualnih i umetničkih dela, bilo da su u vlasništvu ili u javnom domenu. Kroz besplatne dozvole o kopirajtu, *Krijektiv komons* nudi autorima, naučnicima i predavačima da biraju iz fleksibilnog spektra zaštita i slobode.

Alati javnog domena organizacije *Krijektiv komons* unose poboljšanja u javni domen tako što omogućavaju da dela iz kulture koja su slobodna od kopirajta budu lako dostupna na internetu, kao i da sami autori svoja dela uvrste u javni domen. CCO dozvola omogućava naučnicima, predavačima, umetnicima i drugim stvaraocima i vlasnicima kopirajta ili baza podataka sa zaštićenim sadržajem, da se odreknu tih interesa iz svojih dela i da ih na taj način uvrste u javni domen, tako da drugi mogu slobodno da nadograđuju, unose poboljšanja i ponovo koriste ta dela u bilo koju svrhu, bez ograničenja koja proizilaze iz kopirajta ili prava vezanih uz zaštićene baze podataka.